

Антисемитизмот и состојбата на Блискиот Исток

*Наставно
средство*

10

1. Унапредување на знаењето за Евреите и јудаизмот
2. Надминување на несвесната пристрасност
3. Справување со антисемитските стереотипи и предрасуди
4. Оспорување на теориите на заговор
5. Поучување за антисемитизмот преку образование за Холокаустот
6. Справување со негирањето, искривувањето и тривијализацијата на Холокаустот
7. Антисемитизмот и дискурсот за национално сеќавање
8. Постапување со антисемитските инциденти
9. Постапување за антисемитизмот на интернет
- 10. Антисемитизмот и состојбата на Блискиот Исток**

Антисемитизмот и состојбата на Блискиот Исток

Случувањата на меѓународно ниво понекогаш се користат како изговор да се искаже антисемитизам. Таквиот дискурс се осудува на меѓународно ниво. На состанокот на Министерскиот совет на ОБСЕ во Базел во 2014 година, земјите членки недвосмислено се согласија дека случувањата на меѓународно ниво, вклучително и ситуацијата на Блискиот Исток, никогаш не се оправдување за антисемитизмот¹. Генералниот секретар на Обединетите нации, Антонио Гутереш, во август 2017 година изјави дека „искажувањето (...) желба да се уништи Државата Израел е неприфатлива форма на современиот антисемитизам“².

Наставниците во регионот на ОБСЕ имаат искажано загриженост за тоа како прашањата поврзани со израелско-палестинскиот конфликт би можеле да имаат влијание на нивните напори за справување со антисемитизмот во училищата. Некои не се чувствуваат доволно подготвено за да можат да

се справат со такви прашања. Без разлика на заземената позиција, во праксата ретко има можност да се одвои израелско-палестинскиот конфликт од прашањето на справување со антисемитизмот во регионот на ОБСЕ, бидејќи и миграциските и меѓународните врски помеѓу различни групи, како и глобалната медиумска покриеност, укажуваат дека проблемите во еден дел од светот не можат да се изолираат од случувањата во друг дел од светот³.

Наставниците треба да се опремени со знаење за тоа што е антисемитизмот и да се информирани за дискусиите во врска со сложеноста на ова прашање. Ова наставно средство има за цел да ги даде неопходните алатки за поддршка на наставниците кога се соочуваат со антисемитизам во однос на состојбата на Блискиот Исток. Информациите што се дадени тука имаат за цел да спречат и да се надминуваат ситуации на забуна и недоразбирање при обработувањето на оваа сложена тема во наставата.

¹ ОБСЕ Декларација Бр. 8/14 на Министерскиот совет, „Декларација за засилени заложби за борба против антисемитизмот“, Базел, 5 декември 2014, <<http://www.osce.org/cio/130556?download=true>>.

² Изјава за медиумите на Генералниот секретар на Обединетите нации заедно со премиерот Бенјамин Нетанјаху во Израел, 28 август 2017, <<https://www.un.org/sg/en/content/sg/press-encounter/2017-08-28/secretary-general%E2%80%99s-remarks-media-prime-minister-benjamin>>.

³ Paul Weller and Ihsan Foster, “Report on Classroom Challenges for Teaching About and Addressing Anti-Semitism in the OSCE Region”, University of Derby, 17 May 2019, p. 40-41, <<https://derby.openrepository.com/handle/10545/623753>>. Ова истражување е спроведено во периодот 2016-2018 година како одговор на барањето од Канцеларијата на ОБСЕ за демократски институции и човекови права (ОДИХР).

Заднина

Во последниве години, поединци, групи или сопственост кои се сметаат за еврејски или поврзани со еврејската заедница, понекогаш се толкуваат дека се симбол на Државата Израел и на нејзините политики. Ваквото толкување довело до тоа тие да станат цел на напади и/или дискриминација, коишто најчесто имаат антисемитска природа. Овие инциденти е поверојатно да се случуваат тогаш кога растат тензиите во регионот. Евреите е можно да се цензурираат себеси на училиште, на работното место, на интернет или во општественото опкружување и со тоа да не го остваруваат своето право на слобода на изразување, особено ако искажат емпатија или поддршка за Израел.

Актуелна е дискусијата за тоа дали негативните ставови кон Евреите денес се одраз на „нов антисемитизам“ или дали се тоа истите предрасуди, но во новоруву. Новиот или современ антисемитизам може да содржи манифестирање антисемитизам во дискусии што се однесуваат на состојбата на Блискиот Исток или, пак, форми на антисемитизам кои

се појавиле по Холокаустот, како што се негирање или искривување на Холокаустот.

Критиките упатени кон Израел, исто и за секоја друга земја, не може да се сметаат за антисемитски⁴. Притоа, важно е на наставниците да им биде јасно дека критиката против Израел во некои случаи може да се заснова на антисемитски претпоставки и верувања кои едноставно се применливи за ционизмот, Израел и израелско-палестинскиот конфликт. Ова е видливо во ситуации кога придружен дел од таквото постапување се антисемитски слогани, навреди, и понекогаш, физички заплашувања. Обвинувањето дека Евреите како поединци или како колектив се одговорни за ситуацијата на Блискиот Исток или исклучувањето на поединци поради нивниот еврејски идентитет претставува антисемитизам. Антисемитската пропаганда која циркулира на интернет е клучен извор за таквото манифестирање на антисемитизам.

Во некои кругови, лицата кои го негираат Холокаустот тврдат дека

еврејската измама за Холокаустот претставува основа на поддршката од западните земји за Државата Израел⁵. Тоа може да биде придружено со класични антисемитски теми како што се обвинувањата за алчност, моќ, измама и криминал.

Како на интернет така и физички, антиизраелските аспекти понекогаш се поврзуваат со древните антисемитски стереотипи, и тоа може да биде особено штетно. Митот за глобален еврејски заговор одекнува и во современата мисла за наводната преголема застапеност на Евреите во разни општествени и економски сектори или за влијанието на Евреите врз институциите. Исто така, тоа може да се види и во обвинувањата дека Евреите се одговорни за речиси секоја војна или катастрофа, како што се Заливската војна во Персискиот Залив или подемот на насилните екстремистички групи на Блискиот Исток. Во последниве години интернетот е средство преку кое значително се шират и им се дава легитимност на теориите на заговор, вклучително и на антисемитските теории на заговор.

⁴ Работна дефиниција за антисемитизам што е усвоена од Меѓународната алијанса за сеќавање на Холокаустот (ИХРА) во 2016 година, <<https://www.holocaustremembrance.com/working-definition-antisemitism>>.

⁵ *Справување со антисемитизмот: Зошто и како? Водич за наставници* (Warsaw and Jerusalem: ODIHR and Yad Vashem, 2007), <<http://www.osce.org/odihr/29890?download=true>>, стр. 25.

За да може ефикасно да се одговори на антисемитските фигуративни изрази, стереотипи и заблуди, неопходно е да бидеме во можност да ги препознаеме нивните различни форми и да разбереме како тие погрешни тврдења се развивале со текот на времето. Во текстот подолу се дадени некои од најчесто присутните заблуди, фигуративни изрази и културолошки идеи во врска со Евреите, и тоа не претставува исцрпна листа, туку служат само за илустрација⁶.

Крвна клевета

Стотици години наназад Евреите се погрешно клеветени дека убиваат луѓе кои не се Евреи за ритуални цели и дека се во сојуз со ѓаволот. Во средновековна Европа, на почетокот од дванаесеттиот век, тоа најчесто било придружено и со обвинувања дека Евреите ја користат крвта на жртвите за да испечат *мацес* (matzah) за еврејскиот празник Пасха. Историски гледано, сите овие неточни обвинувања биле најчесто проследени со антисемитски протести и масовни убиства. Ехото на ваквото крвно клеветење се

уште одекнува и во денешниот дискурс.

Демонизација

Во четвртиот век од новата ера, влијателни личности на христијанската теологија ги довеле Евреите во врска со ѓаволот или со демонски елементи. Во некои периоди од средновековието, на Евреите се гледало како на деца на ѓаволот, биле прикажувани со рогови и ококорени очи и им се припишувале сатански атрибути, како што се огромна моќ и мрачна логика. Во современиот свет, овие слики се возобновени и ги прикажуваат Евреите, индивидуално или колективно, како луѓе со злонамерни карактеристики. На пример, тоа може да се забележи преку карикатурите на еврејските јавни личности кои се прикажани како ѓаволи или демони.

Двојна лојалност или отсуство на лојалност кон државата

Често се тврди дека Евреите коваат заговори и ја кројат јавната политика во насока на еврејските интереси, или дека нивниот

патриотизам е помал од оној на другите граѓани. Ова повремено се манифестира во вид на тврдења дека Евреите, или колективно или индивидуално, не им се лојални на своите држави. За да бидат прифатени за лојални сограѓани, од Евреите понекогаш се бара да се одречат од својата поврзаност со Израел, и покрај фактот што Израел често претставува централен дел од еврејскиот идентитет. Овој мит го има и во тврдењата дека Евреите не се пропорционално застапени во служењето воена обврска или дека не учествуваат во други сфери од јавниот живот во демократските држави.

Медиуми

Наводните тврдења дека Евреите ги контролираат медиумите се присутни уште од почетокот на деветнаесеттиот век и се повторуваат во *Протоколите на ционските мудреци*⁷. Во дваесеттиот и дваесет и првиот век, поединци со претпоставено или вистинско еврејско потекло, и кои можеби имале лично влијание поради позицијата во одреден медиум, биле доведени во врска со

⁶ Претходниот параграф и примерите за митови и стереотипи се преземени од *Справување со антисемитизмот преку образование*, стр. 80-83. Оваа публикација на УНЕСКО-ОБСЕ/ОДИХР е достапна на неколку јазици: <<https://www.osce.org/odihr/383089>>.

⁷ *Протоколите на ционските мудреци* е фалсификуван антисемитски текст чија цел е да укаже на еврејскиот план за доминација врз светот. Првпат е објавен во Русија во 1903 година, а во 1921 година е разоткриен како несмасен плагијат. Преведен е на многу јазици и дистрибуиран низ целиот свет во почетокот на дваесеттиот век.

тврдењата за сеопшта „контрола од Евреите“ врз целата медиумска индустрија. Некои групи ова го нарекуваат и „ционистичка контрола“ на медиумите. Се работи за претпоставка дека овие поединци дејствуваат заедно во подолг временски период на конспиративен начин и донесуваат одлуки, но притоа се игнорира фактот дека многу други поединци, кои на одреден начин се слични на нив исто така работат во медиумската индустрија и дека токму таквата медиумска разноликост, сеопфатност и постојан развој оневозможуваат медиумите да бидат контролирани на начините како што се тврди.

Доминација со светот

Митот дека Евреите се поврзани со заговори кулминира со идејата дека Евреите кројат заговор да го заземат светот во своја корист. *Протоколот на ционските мудреци*, којшто и понатаму е популарен и се преобјавува на повеќе јазици во светот, е можеби најјасен и најпознат пример за оваа теорија. Денес за ширење на ова се користи фигуративниот израз

„Гојим Ноу“ на социјалните мрежи и тие фигуративни изрази и текстови ги прикажуваат Евреите како луѓе – гуштери, илуминати и Нов светски поредок.

Забележливо е дека бројот на пријавени антисемитски инциденти во некои земји членки на ОБСЕ се зголеми во периодите на зголемена тензија во израелско-палестинскиот конфликт⁸. Тоа покажува колку е важно да се разбере дека еврејскиот народ во целина и јудаизмот се одвоени од активностите на Израел и судирите на Блискиот Исток. Кога не постои такво разграничување, лутината против актуелната ситуација во Израел или Палестина е можно да се претвори во антисемитизам или предрасуди кон поединци Евреи или генерално кон Евреите. Евреите и муслиманите во регионот на ОБСЕ имаат право на човекови права и да живеат со достоинство и без страв, дискриминација или малтретирање, без разлика на политиката или однесувањето на одредени влади на Блискиот Исток. Освен тоа, ставот дека Евреите колективно се одговорни за она што го

прави Владата на Израел е неприфатливо и исто така претставува една форма на антисемитизам.

Сите наставници се соочуваат со предизвикот да ги препознаат навредливите инциденти на антисемитизам и јасно да ги разграничат од критикувањето на политиките или на Владата на Израел. Би било корисно за наставниците да се упатат на расположливите дефиниции кога даваат одговор на примери на антисемитизам или на други видови предрасуди.

Неколку прашања што би можеле да се земат предвид во однос на тоа дали критикувањето на Израел преминува во антисемитизам се :

- Дали сите Евреи се одговорни за активностите на Израел?
- Дали се користат вообичаените антисемитски симболи, слики, стереотипи или теории?
- Дали е обвинуван Израел за проблемите во светот?

⁸ На пример: Jonathan Boyd and L. Daniel Staetsky, “Could it happen here? What existing data tell us about contemporary antisemitism in the UK”, Institute for Jewish Policy Research, May 2015, стр. 7, <<https://archive.jpr.org.uk/download?id=2227>> and “Fragile Mitte- Feindselige Zustände: Rechsextreme Einstellungen in Deutschland 2014”, Freidrich Erbert Stiftung, 2014, стр. 9, <<http://dietz-verlag.de/downloads/leseproben/0458.pdf>>.

- Дали Израел се споредува со нацистите, а нивните лидери со Хитлер или неговите активности со Холокаустот?
- Дали против Израел и/или Евреите се кажуваат неверојатни и измислени обвинувања, на пример во форма на теории на заговор?
- Дали Евреите и/или Израел се обвинувани за Холокаустот или за продолжување на антисемитизмот?
- Дали Евреите поединци или еврејските институции се предмет на вербален или физички напад затоа што имаат еврејско потекло, и тоа е начин да се протестира против Израел?

Во контекст на дискусијата за случувањата на меѓународно ниво, вклучително и на Блискиот Исток, важно е да се потсетиме дека земјите членки на ОБСЕ повеќепати го имаат потврдено правото на мирно собирање и дека слободата на изразување претставува основно човеково право и основна компонента на едно демократско општество.

„Антисемитизам е конкретна перцепција за Евреите која може да биде изразена како омраза кон Евреите. Реторичките и физичките манифестации на антисемитизмот се директно насочени кон Евреите како поединци или кон други лица, и/или кон нивниот имот, потоа кон еврејските институции во заедницата и кон верските објекти.”

Работна дефиниција за антисемитизам прифатена од Меѓународната алијанса за сеќавање на холокаустот (ИХРА) во 2016 година <<https://www.holocaustremembrance.com/working-definition-antisemitism>>.

Отворањето дискусија за состојбата на Блискиот Исток бара од наставникот да има темелно познавање за историјата на тој регион, на различните наративи кои се во оптек, како и за важечкото меѓународно хуманитарно право и меѓународните човекови права. Можеби е добро на часот да се покани говорник кој е специјализан за оваа тема за да разговара со учениците за ситуацијата во Палестина и за другите конфликти на Блискиот Исток.

Што е ционизам?

Цион е древното хебрејско име за Ерусалим кој ја претставува историската и верската врска помеѓу Евреите и земјата Израел. Желбата за враќање во земјата Израел е тема која е постојано присутна во еврејските молитви низ вековите. Политичкиот ционизам се појавил кон крајот на деветнаесеттиот век, во најголем дел како одговор на другите национализми и антисемитизмот во Европа, како што е антиеврејскиот погром во Руската Империја или аферата Драјфус во Франција*. Целта на политичкиот ционизам било создавање еврејска држава во која Евреите ќе можат слободно да ја изразуваат својата култура и вера – ова се сметало за единствен начин на кој ќе се обезбеди опстанок на Евреите имајќи ги предвид растечките закани и покрај тоа што Евреите стекнувале целосни права во некои европски држави.

Уште од формирањето на Израел во 1948 година, политичкиот ционизам во најголем дел се изразува преку поддршката на правото на самоопределување на Евреите, овозможувајќи Израел да биде безбедно прибежиште за Евреите од целиот свет и негувајќи заеднички културен еврејски идентитет. Со текот на времето, поимот „ционизам“ добил повеќе разни значења и тоа доведува до забуната што постои денес. Критичарите на ционизмот го нарекуваат колонијална или расистичка идеологија што е одговорна за бегалската криза во

Палестина која постои уште од создавањето на Државата Израел, како и за новите еврејски населби на окупираниите територии. Буквално кажано, антиционизам значи спротивставување на идејата за самоопределување на Евреите и на правото на татковина за Евреите во Државата Израел. Поимот „антиционист“ денес понекогаш се користи и со значење „пропалестински“.

Важно е да се препознае дека залагањето за правата на Палестинците не е антиционизам или антисемитизам. Во целиот свет постојат проблеми во врска со нееднаквоста, расизмот, малцинските права и бегалците. Израел треба да биде повикуван да ги почитува меѓународните закони и стандарди, а тоа се однесува и на сите други држави.

* Аферата Драјфус (1894-1906) е политички скандал во која капетанот на француската армија со еврејско потекло Алфред Драјфус бил лажно обвинет дека шпионира за германската влада. Овој случај доби меѓународно внимание и ја тресеше Француската Република до степен што дојде до антисемитски протести во повеќе од 20 европски градови. За повеќе информации, види: Elizabeth Nix, “What was the Dreyfus affair?”, History.com, 14 January 2015, <<https://www.history.com/news/what-was-the-dreyfus-affair>>.

За директна споредба на палестинските и израелските историски наративи, види ја книшката со наслов: „Учење од меѓусебните историски наративи: Палестинци и Израелци“ изготвена од Peace Research Institute in the Middle East: <<http://vispo.com/PRIME/narrative.pdf>>.

Стратегии за подучување на учениците за антисемитизам, вклучително и во контекст на дискусиите за состојбата на Блискиот Исток

Во текстот што следува се дадени некои педагошки алатки како поддршка за наставниците во нивните обиди да ѝ пристапат на оваа сложена тема. Часовите на кои се алудира на политички состојби, вклучително и за состојбата на Блискиот Исток, е можно да провозираат жестоки дискусии. Ваквите дискусии можеби и нема да бидат апстрактни за некои или за повеќето од учениците во вашиот клас. Во овој контекст, корисно е да се земаат предвид следниве принципи⁹:

- Справување со предрасуди што се однесуваат на групи – наставниците можат да објаснат дека поединците се тие што се одговорни за своите активности и ставот дека конкретни лица се одговорни за активности што ги направила група луѓе со кои тие лица имаат одредени заеднички карактеристики (како што е иста верска припадност), претставува еден вид предрасуда.
- Поттикнете ги учениците да ги земаат предвид различните

гледништа – наставниците можат да организираат активности што ќе им овозможат на учениците различни аспекти за одредена ситуација или конфликт. Ова не само што ќе им овозможи на учениците да ги гледаат настаните што се случиле од различни аспекти, туку исто така ќе им овозможи и да ја согледаат големата слика за некоја политичка ситуација пред да формираат свое мислење.

- Истражете ја сложеноста на нештата – додека се разгледуваат различни аспекти, перспективи и наративи истражувајќи ја историјата, наставниците можат да побараат од учениците да ги посочат различните аспекти на некоја одредена ситуација, а не само политичките аспекти, и да ги напишат на табла.
- Препознавање на недемократските пристапи полни со предрасуди – наставниците можат да им дадат задача на учениците да погледнат некои страници

на социјалните мрежи заедно со други врстници или во групи и да одговорат на прашања со цел да го споредат дискурсот карактеристичен за ситуацијата на Блискиот Исток и да ги идентификуваат антисемитските или други стереотипи и

- Постигнување рамнотежа на искривените слики – наставниците можат да ги избалансират пристрасните или искривени слики, да ги водат учениците во анализирањето на медиумските извори и да ги одмерат доказите за валидноста на нивната содржина. Од учениците може да се побара да изберат два различни медиумски извора, да направат споредба, и да изберат како ќе ја прикажат состојбата на Блискиот Исток.

Преку критичко размислување, учениците ќе се стекнат со подлабоко разбирање за сложеноста на антисемитизмот или на другите форми на предрасуди во однос на групите, како и со разбирање зошто пристапот базиран на

⁹ Примерите се преземени од *Справување со антисемитизмот: Зошто и како? Водич за наставници*, op. cit., note 5.

човековите права е толку важен во справувањето со нив. Може да се воведат и одредени правила кога се отвора дискусија на часот. Насоки за тоа како да се воспостават тие правила се дадени во наставното средство на ОДИХР бр.5 „Подучување за антисемитизмот преку образованието за Холокаустот“.

Како да постапиме ако...?

...ученик или наставник е вознемируван со антиизраелски навреди затоа што е Евреин?

Соодветна алатка за справување со вознемирувањето на училиште се образовните ресурси за спречување на малтретирањето. Тоа најдобро може да се организира во вид на проект на ниво на целото училиште затоа што проблемите со однесувањето се случуваат како дел од пошироката култура во училиштето. Дополнително, тоа може да се комбинира со образование против предрасудите со осврт на антисемитизмот, како и на другите форми на расизам и исклученост, како што е родово базираната дискриминација.

Активност

- Учениците идентификуваат примери за актуелна нетолеранција кон Евреи и кон други групи кои се соочуваат со предрасуди и го разгледуваат историскиот контекст на предрасудата и нивните сличности и разлики.
- Учениците разгледуваат на кој начин се прикажани Евреите во различни медиуми и согледуваат дали Евреите се препознаени како нормални припадници на општеството, или преку антисемитски стереотипи, или само во одреден контекст каде се пренесува поедноставена или ограничена визија за еврејското искуство низ историјата (на пример, како актери во конфликтот на Блискиот Исток).
- Учениците се во можност да препознаат кога се користат современи адаптации на старите антисемитски фигуративни изрази во јавните дискусии кои се однесуваат на Израел и Израелците.

Прва работа што треба да се направи е заштита на жртвата од понатамошно вознемирување или малтретирање. Ако сте биле сведок на инцидентот, веднаш одвојте ги лицата и не обидувајте се да бидете медијатор на самото место. Во случај да имало телесна повреда, побарајте лекарска помош. Ако имало физички напад или закана за насилство, постапувајте согласно официјалните процедури во училиштето, што веројатно ќе значи и да се повика полиција.

Кажете ѝ на жртвата дека сте виделе што се случило и дека може да има доверба во вас и да побара помош. Ако се работи за малтретирање на ученик, треба да се известат неговите родители. Следете ја политиката на училиштето за соодветна реакција на малтретирање или вознемирување. Ако политиката на вашето училиште не овозможува

доволно да се постапува за инцидентот, поразговарајте со раководството на училиштето за тој недостаток во училишната политика или за недоволно јасната политика.

Откако било соодветно постапено со конкретниот инцидент, ќе треба да се размисли за други превентивни мерки што можат да се преземат за да се одговори на основните фактори. Би било корисно да се знае поради што се случил инцидентот и да се знаат заднинските фактори за да се определи како е најдобро да се постапи на краток и на долг рок.

Некогаш, може ќе се јави потреба да се прошири општото разбирање за Евреите или јудаизмот со цел да се појаснат и јасно да се разграничат активностите на актуелната или на претходните влади и различностите на група луѓе

Активност

Користете позитивни примери за лично пријателство помеѓу лица од спротивставени страни во израелско-палестинскиот конфликт. На пример, види го Поглавјето 6 (Амал и Оделија) во *наставните материјали за справување со антисемитизмот – Дел 2: Антисемитизам: непрекината борба?*, објавено од ОДИХР и „Куќата на Ана Франк“: <<https://www.osce.org/odihr/24568?download=true>>.

кои можеби (а можеби и не) споделуваат верски или културни идентитетски елементи (види го наставното средство бр.1 „Унапредување на знаењето за Евреите и јудаизмот“ на ОДИХР). Исто така, би било корисно да го консултирате наставното средство бр.8 на ОДИХР „Постапување со антисемитските инциденти“ во кое се содржани насоки за откривање што стои во позадина на подготовката на сторителот да направи такви дела.

Важно ќе биде во понатамошните активности да обезбедите дека на учениците им е јасно дека е сосема легитимно да се критикуваат политиките на Владата на Државата Израел, исто како што е легитимно да се критикуваат политиките на било која држава. Но, мислењето дека Евреи поединци или Евреите како колектив се одговорни за ситуацијата на Блискиот Исток, или исклучувањето на лица само поради тоа што се Евреи е антисемитско и неприфатливо.

...ученикот ги обвини „Евреите“ или Израел дека прават злосторства слични на оние на нацистите?

Лутината кај учениците во однос на меѓународната неправда и страдањето понекогаш можат да се изразуваат во вид на емпатија кон група луѓе кои се соочуваат со страдање. Лутината е нормална реакција на неправдата, но таа станува проблематична или опасна кога вината за тоа им се припишува на Евреите како колектив или ако се користи за оправдување или минимизирање на влијанието на современиот или на историскиот антисемитизам. Ваквиот инцидент, пред сè, може да укаже на потребата, на пример, да се прошири општото разбирање за различностите на Евреите како народ и на оние кои живеат во Израел, и да се појасни и јасно да се направи разграничување помеѓу активностите на актуелната или на претходните влади и на различностите на

група луѓе кои можеби (а можеби и не) споделуваат верски или културни идентитетски елементи.

Важно е да се признае емпатијата кај ученикот, да се признае страдањето и се укаже дека станува збор за сложено прашање. Без да се обезвреднува борбата на било кои други луѓе или групи, подеднакво е важно да се каже дека Холокаустот е настан без преседан во историјата и тоа од повеќе причини¹⁰. Обидот да се минимизира фактот дека Евреите биле цел на овој геноцид спаѓа во категоријата искривување или тривијализирање на Холокаустот. Страдањето на една група не се негира со страдањето на друга.

Појаснете ја разликата помеѓу убиство, масовно злосторство и геноцид. Од суштинска важност е да се разбере дефиницијата и потеклото на поимот „геноцид“. Овој поим потекнува од 1943 година од еден адвокат од Полска, Рафаел Лемкин, кој направил комбинација од грчкиот збор „генос“ (раса или племе) со латинскиот збор „cide“ (да се убие). Овие напори на Лемкин довеле до усвојување на Конвенцијата за геноцид на Обединетите нации во декември 1948 година којашто стапи во сила во јануари 1951 година. Во оваа Конвенција, геноцидот се дефинира

¹⁰ За повеќе информации, види го наставното средство на ОДИХР бр.6 „Справување со негирањето, искривувањето и тривијализацијата на Холокаустот“.

како некои од следниве акти кои се прават **со цел да се уништи**, делумно или во целост, национална, етничка, расна или верска група:

- убивање припадници на групата;
- предизвикување сериозна телесна или умствена штета на припадници на групата;
- намерно влијаење на условите за живот на групата, пресметано со цел да доведе до нејзино физичко (делумно или целосно) уништување;
- наметнување мерки чија цел е да се спречат раѓања во рамки на групата и
- присилно одземање на деца од групата и давање на друга група”¹¹.

Меѓународниот кривичен суд за Руанда (ICTR) има осудено многу луѓе за геноцидот што се случи во 1994 година. Во 1995 година, за масакрот во Сребреница во Босна и Херцеговина, Меѓународниот кривичен трибунал за поранешна Југославија (ICTY) пресуди дека тоа е геноцид.

За повеќе информации за минатото и сегашноста на геноцидот, како и за десетте фази на геноцидот за да се направи ситуациона анализа, посетете ја страницата на Genocide Watch: <<http://www.genocidewatch.com/ten-stages-of-genocide>>.

...ученик каже дека Израел треба да биде збришан од картата?

Оваа фраза им се припишува на разни лидери од Блискиот Исток и тоа во различни историски периоди. Таа се најде на насловните страници на весниците низ целиот свет во 2005 година, но експертите забележале дека написите не биле точно преведени од изворниот јазик¹². Други форми на современ антисемитизам ја ставаат под знак прашање легитимноста на Државата Израел, а тоа за многу Евреи претставува и закана за нивното право на самоопределување.

Фразата може да открие поекстреман антисемитизам или можеби е кажана само како провокација во одделението, за да се привлече внимание. Исто така, тоа може да укаже на интерес за меѓународната политика во ситуацијата на Блискиот Исток и за медиумското известување. Реакцијата треба да зависи од мотивацијата и

влијанијата кои се причина да биде искажана. Би било корисно дополнително да се истражи оваа фраза, притоа водејќи сметка да не им се даде кредибилен глас на екстремистичките ставови во класот. Одговорите ќе помогнат да се утврди колку се длабоко вкоренети верувањата на тоа лице во одредена идеологија, политичка агенда или предрасуди. Откако ќе биде појасно кои се причините за таквото тврдење, ќе биде полесно да се одлучи како е најсоодветно да се постапи понатаму.

Антисемитската пропаганда која кружи на интернет е клучниот извор за ваквото манифестирање на антисемитизам. Обидете се приватно да разговарате со ученикот со цел подобро да разберете која е основата за неговите или нејзините верувања и со кои извори ученикот евентуално имал контакт. Во некои земји на ОБСЕ можеби ќе треба учениците да бидат информирани дека некои форми на говор на омраза се

¹¹ Конвенција на Обединетите нации за спречување и казнување на кривичното дело геноцид, член II (9 декември 1948), <<https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%2078/volume-78-i-1021-english.pdf>>.

¹² За повеќе информации, види Jonathan Steele (2006), “Lost in translation”, *The Guardian*, London, United Kingdom, 14 June 2006, <<https://www.theguardian.com/commentisfree/2006/jun/14/post155>>.

сметаат за кривично дело.

Можеби ќе одлучите дека не е соодветно на ученикот да му дадете можност да ги образложува неговите гледишта, но притоа е важно да го информирате класот дека таквите тврдења, кои во суштина повикуваат на војна, се нешто што нема да се толерира. Самото тврдење и реакциите на другите ученици во однос на тоа можат да бидат показател дека е неопходен посебен и постепен пристап за справување со антисемитизмот во училишната средина.

Наставниците треба да ги насочуваат учениците да ја развиваат медиумската и информациската писменост, што ќе им помогне да ги препознаат и отфрлат антисемитските наративи, екстремистичките барања и теориите на заговор или повиците за отфрлање на демократските вредности. Многу е важно учениците да бидат способни да можат да ги препознаваат сите овие елементи како такви, дури и ако се затскриени зад емотивни слики или упатување на страдања. Медиумската и информациската писменост им помага на учениците во градењето критичко размислување и отпорност да ги привлече некое поедноставено појаснување. Разгледајте заедно со колегите наставници како вашето училиште:

- Може да ги насочува учениците во развивањето на вештините потребни за одмерување

на доказите и одлучување на кои информации може да им се верува врз основа на проверливо истражување или објективна логика и

- Може да процени и оцени колку безбедно се користи интернетот од страна на учениците со цел да се увиди кои вештини и знаење недостигаат.

За повеќе информации, види го наставното средство на ОДИХР бр.9 „Постапување со антисемитизмот на интернет“.

Активност

Запознајте ги вашите ученици со системот на Обединетите нации, појаснувајќи зошто бил формиран како начин за одржување на меѓународниот мир и безбедност, вклучително и за потиснување на делата на агесија и решавање на меѓународните спорови на мирен начин, и тоа како одговор на масовните уништувања и големата загуба на животи во Втората светска војна.

Согласно меѓународното право, основен принцип претставува некористењето сила од страна на државите во однос на „територијалниот интегритет или политичката независност“ на друга држава. Сто деведесет и три земји членки на Обединетите нации дадоа согласност за изнаоѓање мирни решенија за нивните несогласувања.*

*Види ги членовите 2 (3) и (4) во Поглавјето I од Повелбата на Обединетите нации од 1945 година: <<https://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-i/index.html>>; и Поглавје IV (Територијален интегритет на државите) од Финалниот акт во Хелсинки во 1975 година на што се посветени сите земји членки на ОБСЕ: <<https://www.osce.org/helsinki-final-act?download=true>>

Ресурси и дополнителни материјали

За листа на ресурси за различните струи во ционизмот, нивен историјат и развој, види: Derek Penslar, *Zionism from Its Inception to 1948*, Oxford Bibliographies, <<https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199840731/obo-9780199840731-0006.xml>>.

Сеопфатна библиографија на заднински информативни извори: Yale Library Research Guide to Middle Eastern Politics: <<https://www.library.yale.edu/neareast/politics1.html>>.

Информации за Евреите и ционизмот достапни на интернет-страницата на „Куката на Ана Франк“: <<https://www.annefrank.org/en/topics/antisemitism/are-all-jews-zionists/>>.

Позитивни примери за лични пријателства помеѓу поединци од спротивставени страни во израелско-палестинскиот конфликт содржани во Поглавјето 6 (Амал и Оделија) во *наставните материјали за справување со антисемитизмот*, Дел 2: Антисемитизам: непрекината борба?”, објавено од ОДИХР и Куката на Ана Франк: <<https://www.osce.org/odihr/24568?download=true>>.

Следниве ресурси обезбедуваат поддршка при разгледувањето на конфликтот на Блискиот Исток во наставата:

“Living with Controversy - Teaching Controversial Issues Through Education for Democratic Citizenship and Human Rights”, Council of Europe, <<http://www.theewc.org/Content/Library/Teacher-Training/Training-Tools/Living-with-Controversy-Teaching-Controversial-Issues-Through-Education-for-Democratic-Citizenship-and-Human-Rights-EDC-HRE>>.

За споредба помеѓу израелските и палестинските наративи, види: “Learning Each Other’s Historical Narratives: Palestinians and Israelis”, Peace Research Institute in the Middle East: <<http://vispo.com/PRIME/leohn1.pdf>>.

За материјали за геноцидите и нивните фази, види: “The Ten Stages of Genocide”, Genocide Watch: <<http://www.genocidewatch.com/ten-stages-of-genocide>>.

Наставни планови достапни на неколку јазици на интернет-страницата на American Public Broadcasting Service PBS:

Дилеми во заштитата на слободата на говорот (се однесува на Соединетите Држави):

<http://www.pbs.org/newshour/extra/lessons-plans/the-dilemma-of-protecting-free-speech/>;

Правење разлика среде израелско-палестинскиот конфликт:

<https://www.pbs.org/wnet/wideangle/for-educators/making-a-difference-in-the-midst-of-the-israeli-palestinian-conflict-lesson-overview/6004/>; и

Израелско-палестински мировен самит:

<http://www.pbs.org/wgbh/globalconnections/mideast/educators/nations/lesson3.html>.

Дополнителни насоки за справување со манифестациите на антисемитизам во образовната средина: Поглавје пет од Справување со антисемитизмот преку образование: насоки за креаторите на политики (Warsaw: ODIHR and UNESCO, 2018),

<https://www.osce.org/odihr/383089>.

